Przedpłata wraz z przesyłką pocztową wynosi 5 zł. a. w. rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy placu Maryackim l. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 4. Dnia 22. lutego 1892. XIX. rocznik.

Szanowne Zarządy Towarzystw związkowych upraszamy najuprzejmiej o nadsyłanie rocznych zamknięć rachunkowych i sprawozdań z ogólnych zgromadzeń dla użytku redakcyjnego.

Redakcya.

„Towarzystwo zaliczkowe“ i „Bank zaliczkowy“ we Lwowie.

W niedzielę, 21. b. m. odbyło się pod przewodnictwem dra Tadeusza Skałkowskiego walne zgromadzenie doroczne członków dawnego „Towarzystwa zaliczkowego we Lwowie, z poręką nieograniczoną“, tudzież powstającego w jego miejsce nowego „Banku zaliczkowego“, o poręce ograniczonej.

Likwidacya Towarzystwa zaliczkowego postępuje szybko. W ciągu roku 1891. zmniejszyła się ilość członków o 1.152, udziały o 115.661 zł., wkładki oszczędności o 108.851 zł. 09 ct., kredyt bankowy spłacony jest całkowicie, a z sumy udzielonych członkom z kasy Towarzystwa pożyczek, która z początkiem roku 1891. wynosiła 751.417 zł. 76 ct. pozostało z końcem tegoż roku tylko 165 216 zł.

W tym samym stosunku wzrasta znów w siły nowy Bank zaliczkowy. Pierwsze jego roczne zamknięcie rachunków wykazuje 1.115 członków (pomiędzy którymi „umysłowo pracujący“ stanowią 52·11% jest ich bowiem 581), którzy na deklarowane przez siebie udziały w sumie 180 050 zł. wpłacili 94.069 zł. czyli 52·25% deklarowanej kwoty. Wkładki oszczędności i na rachunek bieżący wynoszą 219.596 zł. Zakład korzystał także z kredytu obcego w drodze reeskontu weksli w ten sposób, iż z końcem roku kredyt ten wynosił 351.913 zł. miał więc w obrocie obcego kapitału 571.913 zł.

Bank zaliczkowy udzielił zaś w ciągu roku 5.013 pożyczek w ogólnej sumie 2.439 326 zł. z czego spłacono przed upływem roku 1,761 866 zł. przeszło zaś na rachunek roku 1892 zł. 677.460.

Ogólny obrót kasowy doszedł do sumy 8,727.050 zł. osiągnięto zaś czystego zysku 8.044 zł. 37 ct.

Bilans surowy Banku zaliczkowego z dniem 31. grudnia 1891. przedstawiał się jak następuje:

	zł.	ct.
Stan czynny:		
Pożyczki na weksle . .	523.601	34
„ na skrypta . .	153.859	12
Koszta administracyi . .	7.860	94
„ ruchomości . .	146	75
Gotówka	1.832	25
Razem .	687.300	40
Stan bierny:		
Udziały	94.069	71
Władki oszczędności . .	219.596	38
Wierzytelności . . .	351.913	—
Odsetki w r. 1891. pobrane i wypłacone . . .	19.557	36
Fundusz rezerwowy . .	2.063	—
Zaliczki procesowe . .	34	42
„ notaryalne . .	66	53
Razem .	687.300	40

Sprawozdanie Dyrekcyi, w imieniu której referował prof. dr. Czyżewicz, przyjęto do wiadomości, i udzielono Dyrekcyi absolutoryum z rachunków.

Czystym zyskiem „Banku zaliczkowego“, który wynosi jak powyżej wspomniano 8.044 zł. 37 ct. rozporządzono w ten sposób, iż przeznaczono na fundusz rezerwowy 804 zł. 44 ct., 5% dywidendy od udziałów 2.624 zł. 92 ct., tantyemę dla dyrekcyi i urzędników i remuneracye dla sług 1.595 zł. 83 ct., na dom narodowy w Cieszynie 100 zł., na odpisanie strat 2.819 zł. 18 ct.

Zaś czysty zysk likwidującego „Towarzystwa zaliczkowego“ przedstawiający kwotę 4.818 zł. 36 ct. rozdzielono w sposób następujący: 5% dywi-

dendy na udziały 3.245 zł. 78 ct., tantyemy dla dyrekcyi i urzędników i remuneracye dla sług 632 zł. 39 ct., na dom narodowy w Cieszynie 100 zł. na odpisanie strat 840 zł. 19 ct.

Szczególnej uwadze stowarzyszeń związkowych w obecnym peryodzie walnych zgromadzeń zalecamy przykład lwowskiego Towarzystwa, co do wyznaczenia datków na dom narodowy w Cieszynie, w myśl uchwały ostatniego ogólnego zjazdu związkowego.

Towarzystwo dla handlu, przemysłu i rolnictwa w Gorlicach,

stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką.

Za inicyatywą i staraniem burmistrza Gorlic, p. Wojciecha Biechońskiego, zebrało się na dniu 18. b. m. tamże, w lokalu magistratu, poważne grono obywateli powiatów: Gorlickiego, Jasielskiego, Krośnieńskiego, Sanockiego i Brzozowskiego w celu założenia projektowanego przez p. burmistrza „Towarzystwa dla handlu, przemysłu i rolnictwa“ z siedzibą w Gorlicach.

Przewodniczył zgromadzeniu p. August Gorayski, pod jego też przewodnictwem statuta zaprojektowane zostały obmówione, poprawione i notaryalnie zatwierdzone.

Głównem zadaniem nowozałożonego Towarzystwa będzie popieranie przemysłu naftowego, ułatwiając zbyt produktów, sprowadzanie potrzebnych maszyn i narzędzi wiertniczych, oraz pośredniczenie w wszystkich, w ten zakres wchodzących interesach.

Popieranie rolnictwa przez pośrednictwo w zakupnie i sprzedaży tak produktów jak przetworów rolniczych, ułatwianie nabywania maszyn i sztucznych nawozów, a głównie pomagać w zakładaniu sklepów i kramików, przez stowarzyszenia lub Kółka rolnicze założonych. Oprócz tego sprowadzać tym stowarzyszeniom i Kółkom rolniczym potrzebne towary po cenach hurtownych.

Do Rady nadzorczej zostali wybrani pp. August *Gorayski*, Jan hr. *Poto ki* z Rymanowa, Edward *Miłkowski*, *Biechoński* Wojciech, *Biechoński* Stanisław, dr. *Neumann* Karol, *Pieniążek* Wacław, *Trzecieski* Adam i *Stawiarski* Walery. Zastępcami: *Ostaszewski* Stanisław, *Dembowski* Władysław, *Rogawski* Walery. Tak złożona Rada nadzorcza wybrała jednogłośnie swoim prezesem Jana hr. *Potockiego*. Dyrektorami wybrani zostali: dr. *Szczaniecki*, *Łodziński* i *Łaszcz*.

Członkiem czynnym Towarzystwa i biorącym dywidendę zostaje już ten, który da wkładkę 10 zł. Członkowie z udziałem od 250 do 1.000 zł. mają jeden głos. Z każdym dalszym tysiącem głos więcej. Najwięcej głosów może członek posiadać 10. Zapisało się natychmiast notaryalnie 24 członków z udziałem około 15.000 zł Bardzo poważna cyfra na początek. Szczęść Boże dalszym usiłowaniom!

Pierwsza włościańska spółka nabiałowa w Galicyi.

P. Jan Biedroń, specyalnie wykształcony w gospodarstwie nabiałowem, nauczyciel wędrowny, podaje w *Kuryerze Polskim* następującą wiadomość o zawiązanej przez siebie pierwszej w naszym kraju włościańskiej spółce nabiałowej.

Haczów d. 10. lutego 1892. r.

Jak każdemu wiadomo, handel masłem u nas spoczywa w ręku żydów, którzy skupują masło po jarmarkach, pakują w beczki i dostarczają do żydowskich firm transportowych, gdzie masło to ulega przeróbce i bywa wywożone do Wrocławia, Berlina, Hamburga wogóle do Niemiec. Naturalnie, masło już wadliwie wyrobione, gdy jeszcze przejdzie przez ręce i beczki żydowskie, wywiezione za granicę, sprzedaje się po niezmierne nizkiej cenie pod ustaloną, i na giełdach notowaną nazwą „Galiz. Butter“. Jakie różnice w cenie pomiędzy „masłem galicyjskiem“ a innemi gatunkami masła zachodzą, przekonać się można z pierwszej lepszej notatki giełdowej. Na przykład w Hamburgu w dniu 2. lutego 1892. notowano za 50 *klg:*

I. gatunek	118—120	Mr.
II. „	115—117	„
wadliwsze i starsze . .	105—110	„
holsztyńskie chłopskie . .	95—105	„
galicyjskie	75—85	„
finlandzkie	88—92	„
Margaryna	50—55	„

Naturalnie są miesiące, że „masło galicyjskie“ wcale pokupu nie ma. Jeżeli się zważy, że wywozimy masła za kilka miljonów rocznie, to łatwo poznać jakie straty kraj i rolnicy ponoszą.

Przyczyną tego stanu rzeczy jest brak wiadomości fachowych w kierunku mleczarskim po dworach, lub też niemożliwość lepszego wyrobu w gospodarstwach chłopskich. Kwestya podniesienia mleczarstwa stała się u nas piekącą, bo nawet w naszych miastach zaczyna brakować dobrego masła, a jeżeli jest, to po cenach wysokich dostępne. Z drugiej strony raz należałoby zrobić jakiś krok, aby przyczynić się do wyrwania chłopa z zależności żydowskiej i umożliwić mu przez wspólny wyrób masła korzystanie z postępów techniki mleczarskiej, a co za tem idzie, osiągnięcie cen wyższych za produkt lepszej jakości. Ka-

żdy, kto chociaż raz jeden przypatrzył się sprzedaży masła po naszych miastach, zda sobie jasno sprawę z potrzeby pracy w tym kierunku. Będąc wysłany kosztem Wydziału krajowego do Niemiec na naukę mleczarstwa zbadałem kwestyę gruntownie, pracując jako robotnik w spółce chłopskiej, a zarazem w szkole mleczarskiej przez trzy miesiące, i zwiedzając następnie mniejsze i większe mleczarnie spółkowe. O ruchu, panującym na tem polu nie będąc na miejscu, nie można mieć wyobrażenia. Co czwarta i piąta wioska wznosi się wielka fabryka spółki mleczarskiej, gdzie przerabia się mleko z całej okolicy na masło i sery — mleko, dostarczane przeważnie przez gospodarstwa chłopskie — bo każdy dwór ma mleczarnię zaopatrzoną w wszelkie maszyny i urządzenia w własnym zarządzie. Mleko, dostarczone do fabryki, odtłuszcza się zapomocą odpowiednich maszyn, śmietanę przerabia się na masło, a mleko chude i maślankę zabierają gospodarze na użytek domowy. Ponieważ każdy dostarczany do fabryki litr mleka ma bezpośrednią wartość pieniężną, przeto usilnem staraniem gospodarzy, jest postarać się o wyprodukowanie jak największych ilości mleka, co wpływa nietylko na podniesienie się hodowli bydła, lecz w ogóle na całe gospodarstwo. Spółki mleczarskie w Niemczech, powstałe w ostatnich kilkunastu latach, dochodzą do pokaźnej cyfry 1.200.

Spółki mleczarskie w celu wspólnej sprzedaży produktów połączyły się podług okręgów w związki spółek mleczarskich

W celu wyrobienia sobie pojęcia o ruchu na tem tak u nas zaniedbanem polu zastanowimy się nad jednym z takich związków, a mianowicie nad związkiem oldenburskim *(Verband der Meiereien des Herzogthums Oldenburg)*. Do związku należy 30 spółek mleczarskich. Ponieważ wspólna sprzedaż i osiągnięcie wyższych cen tylko wówczas może być możebnem, jeżeli dostarcza się produktu nietylko w wielkiej ilości, lecz także w najlepszej jakości w całej masie możliwie jednostajnego, przeto związek utrzymuje osobnego instruktora, którego zadaniem jest udzielać instrukcyj i pouczać na miejscu w fabrykach spółek personal, zajęty wyrobem masła. Jeżeli tylko masło nadejdzie z pewnej spółki wadliwe, natychmiast instruktor udaje się na miejsce i zapobiega dalszym błędom

Sprzedaż masła za pośrednictwem związku wynosiła:

w 1886—1887 roku 102.975 *klg* za 216.543·35 m.
w 1887—1888 roku 236.948 *klg* za 504.316·47 m.
w 1888—1889 roku 302.328 *klg* za 650.006·50 m.
w 1889—1890 roku 323.569 *klg* za 723.220·70 m.
w 1890—1891 roku 346.685 *klg* za 746.334·40 m.

Jak z powyższych cyfr widzimy, działalność związku rozwija się z każdym rokiem. Związek uzyskał dostawę masła do cesarskiej marynarki jak również zaopatrywał w masło prezerwowane wiele okrętów handlowych i pasażerskich. Związek ma stałych odbiorców w kraju, i we wschodniej i zachodniej Afryce, Australji i Południowej Ameryce.

Ceny uzyskane za masło sprzedane za pośrednictwem związku w roku 1890. wyższe były od cen notowanych na rynkach światowych.

W Austryi wogóle mleczarstwo jest w zaniedbaniu; Węgrzy tylko pracują na tem polu energicznie, i w kilku latach do pięknych doszli rezultatów. Obecnie urządzają stałą szkołę mleczarską.

W Galicyi rząd zrobił co do niego należało, powołał bowiem na profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, do hodowli i mleczarstwa dra Adamsa, znanego w szerokich kołach specyalistów ze swoich badań nad postępem w tej gałęzi gospodarstwa.

Wykłady uniwersyteckie mogą przyczynić się do wytworzenia zamiłowania do tej gałęzi gospodarstwa, i mogą kiedyś przynieść owoce. Lecz zanim słońce zejdzie, rosa oczy wyje. Tymczasem potrzebą było zrobić praktyczny krok w tym kierunku i zająć się sprawą mleczarstwa w sposób, któryby namacalnie wykazał korzyści z tej gałęzi gospodarstwa.

W tym celu po przybyciu z zagranicy do kraju, zwróciłem uwagę na ten przedmiot i postanowiłem zawiązać pierwszą spółkę mleczarską w Galicyi

Po zasięgnięciu wiadomości, wybrałem w tym celu wieś Haczów w powiecie brzozowskim, ponieważ dzięki pracy ś. p. Ostaszewskiego ze Wzdowa nad podniesieniem hodowli bydła, krowy w okolicy Wzdowa, a więc i w Haczowie odznaczają się dobremi przymiotami, z drugiej zaś strony w samym Haczowie znajduje się 1.079 krów podług ostatniego spisu, a więc i mleka jest dosyć.

Zamieszkałem przeto w Haczowie i w dniu 7. lutego 1892. przedstawiłem gospodarzom korzyści z wspólnej wyróbki masła w spółce mleczarskiej. I rzeczywiście przystąpiło do spółki 29 gospodarzy, posiadających razem przeszło 100 krów; każdy złożył po 5 zł. od jednej krowy na udział.

Po załatwieniu wszelkich formalności urządzenia, otworzy się mleczarnię spółki w dniu 1. kwietnia 1892. r.

Spółka przyjmie natychmiast po otwarciu praktykantów, którzy w tym kierunku kształcić się będą chcieli, i będą mogli znaleść potem miejsce w mleczarniach dworskich.

Udzielam wszelkich wyjaśnień, dostarczam planów i kosztorysów mleczarni dworskich. Gospodarze,

interesujący się mleczarstwem, mogą zasięgnąć wiadomości pod adresem:

Jan Biedroń
w Haczowie *(poczta w miejscu).*

Związek handlowy Kółek rolniczych w Krakowie.

Zarząd tej spółki handlowej, która jest bezpośrednim wynikiem działalności Kółek rolniczych, ogłasza następującą odezwę:

„Istniejące w kraju naszym w liczbie około 700 Kółka rolnicze, zwróciły swoją uwagę przedewszystkiem na polepszenie stosunków handlowych po wsiach i miasteczkach i w tym celu zorganizowały już przeszło 400 chrześcijańskich sklepików spółkowych, które starają się ludność wsi i miasteczek zaopatrywać w dobry towar w sposób rzetelny i przystępny. Atoli kilkoletnie doświadczenie tych wszystkich instytucyj, ciągle coraz szybciej się mnożących, wytworzyło powszechne przekonanie, że podjęta przez Towarzystwo Kółek rolniczych działalność dopiero wówczas zyska silną a trwałą podstawę, gdy instytucye te, z których każda dotąd pracuje w odosobnieniu i na własną rękę, skojarzą się w większe stowarzyszenie o wspólnym celu i połączonych środkach. W takim razie bowiem zdołają oddać w usługi swoją fachową wiedzę i większy kapitał, t. j. te dwa czynniki, bez których dzisiaj żadne większe przedsiębiorstwo ekonomiczne nie może pomyślnie się rozwinąć.

W myśl takich wielokrotnie przez Kółka rolnicze objawianych życzeń, założony został w dniu 29. grudnia z. r. „Związek handlowy Kółek rolniczych w Krakowie“, jako spółka rejestrowana z dwukrotną odpowiedzialnością. Związek nie ma innego celu prócz tych, które przyświecają Kółkom rolniczym w ich działalności na polu handlu i przemysłu włościańskiego i małomiejskiego. Zadaniem Związku jest tylko umożliwić i ułatwić spełnienie tych samych celów przez dostarczenie i zastosowanie takich środków, któremi z osobna każdy sklep Kółka rolniczego nie jest w stanie rozporządzać, a więc: ulepszyć administracyę i kontrolę istniejących sklepów, dopomagać do zakładania nowych, uczynić je zdolnemi do korzystania z kupieckiego kredytu przez Związek i pod jego opieką, dostarczać im potrzebnych towarów pod najprzystępniejszemi warunkami i z najlepszych źródeł, uprościć dostawę tych towarów na miejsce i zmniejszyć jej koszta, a wreszcie w dalszej przyszłości zorganizować z pomocą sklepików Kółek rolniczych sprzedaż i zbyt produktów i wytworów ludności włościańskiej i małomiejskiej.

Rozległym jest niezawodnie zarówno cel, jak i zadanie podjęte przez utworzony Związek handlowy Kółek rolniczych w Krakowie. Więc tylko stopniowo w miarę sił i dobrze rozważonych warunków powodzenia rozszerzać będzie swoją działalność. To, co stanowić musi jedną z najważniejszych rękojmi powodzenia przedsięwzięcia: powierzenie kierownictwa Związku w ręce ludzi ze wszechmiar do tego uzdolnionych, jest już zapewnionem. Powiatowy Zarząd Kółek rolniczych w Krakowie zjednał już grono osób, które oświadczyły gotowość wstąpienia w skład Rady nadzorczej i Dyrekcyi Związku, a poważnem stanowiskiem, jakie w społeczeństwie zajmują, fachową wiedzą i rutyną kupiecką, wreszcie dokładną znajomością potrzeb ludności włościańskiej i małomiejskiej są w stanie zabezpieczyć instytucyi należyte kierownictwo i pożądany rozwój.

Lecz drugim niemniej ważnym warunkiem powodzenia jest pozyskanie dostatecznego kapitału do prowadzenia przedsięwzięcia. Zadosyćuczynienie temu warunkowi jest zawisłem od poparcia, jakie zawiązanej instytucyi użyczy ogół naszego społeczeństwa. Ażeby umożliwić jak najszerszym warstwom naszego społeczeństwa uczestnictwo w Związku handlowym Kółek rolniczych w Krakowie, oznaczono jeden udział członka na 25 zł. Jeden członek może jednak posiadać dowolną ilość udziałów. Zaznaczyć przytem należy, iż przystąpienie do Towarzystwa z udziałem nie może być uważanem jedynie za ofiarę na cele humanitarne, lecz przeciwnie za ekonomiczne i produktywne ulokowanie oszczędności, skoro Związek handlowy Kółek rolniczych jest stowarzyszeniem zarobkowem i gospodarczem, a przeto udziały będą przynosić członkom stosowny dochód w formie dywidendy.

W poczuciu doniosłości zamierzonego przedsięwzięcia, którego pomyślny skutek zawisłym jest obecnie przedewszystkiem od pozyskania dostatecznego kapitału obrotowego, wybrało pierwsze walne zgromadzenie Związku podpisany Komitet, poruczając mu zadanie zjednania dla niego najliczniejszych członków i przygotowanie na najbliższe walne zgromadzenie, mające się odbyć w dniu 3. marca b. r, odpowiednich wniosków, mogących dodatnio wpłynąć na pożyteczny dla kraju rozwój instytucyi. Zwracając się przeto z niniejszem publicznem zaproszeniem do wszystkich warstw naszego społeczeństwa, nie wahamy się wypowiedzieć nadziei, że podjęta dobra sprawa nie rozbije się o bierność i obojętność społeczeństwa dla doniosłego celu, lecz pobudzi je do tak czynnego i szczerego poparcia, na jakie swą istotną żywotnością zasługuje.

Dopóki nie nastąpi mianowanie Dyrekcyi przez Radę nadzorczą, która zostanie wybraną na najbliższem walnem zgromadzeniu Związku w dniu 3. marca

b. r. przyjmuje deklaracye przystąpienia do spółki, powiatowy Zarząd Kółek rolniczych w biurze Rady powiatowej w Krakowie, ul. św. Marka l. 5.

Komitet: Przewodniczący: dr. Franciszek *Paszkowski*. Zastępca przewodniczego: dr. Juliusz *Leo*. Członkowie: ks. dr. Władysław *Chotkowski*, dr. Wilhelm *Dadlez*, Jan Kanty *Fedorowicz*, ks. Stanisław *Hanusiak*, dr. Henryk *Jordan*, Józef *Kudasiewicz*, Jan Kanty *Kirchmayer*, Władysław *Kołodziejczyk*, Alfred *Miliewski*, Eugeniusz *Porembski*, dr. Adam *Prażmowski*, Tomasz *Ryba*, Eugeniusz *Reiner*, Jan *Rożański*, Jan *Skirliński*, dr. Sebastyan *Stafiej*, dr. Franciszek *Stefczyk*, Franciszek *Stopa*, ks. Henryk *Wędzicha*, Marcin *Zemlik*".

Chrześcijańskie Towarzystwo
dla
wyrobu i sprzedaży szat liturgicznych,
stow. zarejestrowane z ograniczoną odpowiedzialnością
w Krośnie

ogłasza następującą odezwę:

„Od kilkuset lat zajmowali się mieszczczanie miasteczka Żmigrodu (powiat jasielski) wyrobem szat i przyborów kościelnych, rozwożąc towar nietylko w Polsce, ale po Wołoszczyźnie i Węgrach. Po przyłączeniu Galicyi do Austryi, przemysł ten zupełnie upadł w Żmigrodzie, dopiero od lat trzydziestu zaczął się podnosić, jednakże z powodu zubożenia mieszczan przeszedł w ręce starozakonnych, i to tak, że chrześcijanie zostali u nich najemnikami i ajentami, za małem wynagrodzeniem rozwożącymi lichy wyrób po kraju.

„Chcąc złemu choć w części zaradzić, wydobyć ten przemysł z rąk niepowołanych, zawiązało się w tym celu Towarzystwo w Żmigrodzie przed trzema laty, które rozwijało się pomyślnie i zyskało ogólne zaufanie. Z powodu jednak znaczniejszego oddalenia od kolei, a przeto utrudnionego prowadzenia przemysłu, zostało zwiniętem, i przeniesionem do powiatowego miasta Krosna, siedziby krajowej szkoły tkackiej. Towarzystwo wyrobu i sprzedaży szat kościelnych w Krośnie, mając w miejscu artystów malarzy, oraz zdolnych rzemieślników pod ręką, chce ten dział pracy i przemysłu podnieść, i rozwinąć tak, ażeby wszelkim wymogom P. T. Duchowieństwa i Publiczności zadość czynić mogło. Wyrabia towar z doborowego materyału i po cenach przystępnych.

„Ażeby usunąć starozakonnych przemysłowców i ich ajentów, podszywających się pod firmę rozmaitych Towarzystw i Spółek, Towarzystwo krośnieńskie wysyła ajentów z odpowiednią legitymacyą z gotowemi wyrobami po kraju, oraz przyjmuje zamówienia na wszelkie przybory kościelne jako to: kapy, ornaty, alby, baldachimy, chorągwie i t. p., również i sztandary dla cechów i stowarzyszeń chrześcijańskich; ostatecznie zajmuje się odnawianiem, reparacyą i wymianą przedmiotów, do tego działu należących. Na żądanie rozsyła próbki, zaś przy zamówieniach uprasza o podanie w przybliżeniu ceny towaru".

Prezesem Rady nadzorczej jest poseł *August Gorayski*, z Moderówki, zastępcą prezesa p. *Stanisław Biechoński*, właściciel dóbr Żarnowca; w skład Rady nadzorczej wchodzą: ks. *Leon Sroczyński*, dziekan i proboszcz w Jaśle, ks. *Walenty Wojtalik*, proboszcz w Żmigrodzie, *Kazimierz Orpiszewski*, właściciel dóbr ziemskich w Krościenku i ks. *Edward Janicki*, proboszcz w Jedliczu. Dyrekcyę stanowią pp.: inżynier *Henryk Gruszecki*, dyrektor krajowej szkoły tkackiej w Krośnie, dr. *Dyonizy Mazurkiewicz*, lekarz miejskiej w Krośnie i *Aleksander Żurawki*, aptekarz w Krośnie, jako kasyer.

Ruch stowarzyszeń.

Sprawozdanie Towarzystwa Domu narodowego w Cieszynie za rok 1891. dołączamy do dzisiejszego numeru.

Na rzecz tego Towarzystwa ofiarowały już: Bank zaliczkowy we Lwowie 100 zł.; Towarzystwa zaliczkowe we Lwowie i w Drohobyczu po 100 zł.; Towarzystwo wzajemnego kredytu mieszczan w Stanisławowie 20 zł.; Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe w Głogowie 80 zł.; Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek w Makowie 25 zł.

Towarzystwo wzajemnego kredytu mieszczan w Stanisławowie. Zapowiedziane na dzień 7. lutego b r. siódme roczne walne zgromadzenie odbyło się programowo przy bardzo licznym współudziale członków, o czasie i w miejscu oznaczonem. Dyrekcya w sprawozdaniu swojem zaznaczyła przedewszystkiem bardzo znaczny, gdyż prawie 60% rozwój Towarzystwa, przechodząc następnie wszystkie działy interesów, wykazywała szczegółowo ich rozwój i postęp i zakończyła je wyrażeniem uzasadnionej nadziei dalszego wzrostu instytucyi.

Wzmianka o zaopiekowaniu się nowozawiązanem Towarzystwem kuśnierzy i białoskórników w Tyśmienicy, jakoteż o zainicyowaniu wkrótce założyć się mającego Pow. Tow. handlowego w Stanisławowie, została przyjętą przez zgromadzenie oznakami zadowolenia.

Z czystych zysków za rok 1891. w kwocie 2.500 zł. 95 ct przeznaczyło walne zgromadzenie po uchwaleniu najwyższej statutami dozwolonej 6% dywidendy od udziałów i stosownem zasileniu funduszu rezerwowego, 20 zł. na rzecz domu narodowego w Cieszynie, 10 zł. na budowę pomnika Al. hr. Fredry we Lwowie, 50 zł. na rzecz bursy im. J. I. Kraszewskiego w Stanisławowie, 25 zł,

dla miejscowego funduszu wdów i sierót po nauczycielach szkół ludowych, 15 zł na rzecz stowarzyszenia dyetaryuszy w Stanisławowie, a wreszcie 200 zł. na utworzenie, w statucie Koła mieszczańskiego tutejszego wprawdzie przewidzianego, ale do tej pory jeszcze nieegzystującego funduszu zapomogowego dla zubożałych mieszczan i rzemieślników miasta Stanisławowa.

Bilansy stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za r. 1891.

4. Zakliczyn. Towarzystwo wzajemnego kredytu. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: odsetki 104·50. Straty: koszta urządzenia ruchomości 15·22, administracya i podatki 34·20, do rachunku bilansu: saldo za rok 1891. 55·08; razem 104·50. *b) Bilans.* Stan bierny: udziały 1.256·—, wkładki na rachunek bieżący 2.884 96, długi zaciągnięte 3.850·—, odsetki (naprzód pobrane 79·43, fundusz rezerwowy 102·—, straty i zyski 55·08; razem 8.227·47. Stan czynny: pożyczki 7.853·26, odsetki naprzód zapłacone 19·73, odsetki zaległe 3·25, koszta ruchomości 128·—, zapas druków 79·—, zaliczki procesowe 10·50, lokacya —·15, kasa 118·73; razem 8.227·47.

5. Rzeszów. Towarzystwo kredytowe i oszczędności. *a) Rachunek strat i zysków.* Winien: procenta w r. 1890. na rok 1891. z góry zapłacone 184·51, procenta wypłacone w r. 1891. 5.927·14, procenta na r. 1892. z góry pobrane 1.302·63, koszta administracyi 1.646·66, czysty zysk 3.338·72; razem 12.399·66. Ma: procenta uzyskane w r. 1891. 10.770·41, od tego potrąca się procenta za rok 1890. zaległe 25 56, zostaje 10.744 85, procenta zaległe za r. 1891. 45·11, procenta w r. 1890. na r. 1891. z góry uzyskane 1.387·94, procenta za rok 1892. z góry zapłacone 221·76; razem 12.399·66. *b) Bilans.* Stan czynny: gotówka 1.408·12, wierzytelności: *a)* weksle 137.285·96, *b)* skrypta 260·70, procenta zaległe 45·11, procenta z góry na r. 1892. zapłacone 221·76, zaliczki na koszta prawne 78·84; razem 139.300·49. Stan bierny: udziały 17.475 61, fundusz rezerwowy 3.368·75, wkładki oszczędności 82.147·62, kredyt bankowy (reeskont) 31.667·16, procenta na r. 1892. z góry pobrane 1.302·63, czysty zysk 3.338·72; razem 139.300·49.

6. Szczerzec. Towarzystwo Kasy zaliczkowej. *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: odsetki 309·06 Rozchód: administracya 169 50, zysk 139·06; razem 309 06. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 10.806·23, odsetki naprzód zapłacone 47·35, odsetki zaległe 146 10, zaliczki procesowe 112·24, lokacya 20·—, gotówka 214·52; razem 11 346·44. Stan bierny: udziały 2.755·91, wkładki na rachunek bieżący 2 800 18, długi 4.714·—, odsetki naprzód pobrane 274·45, fundusz rezerwowy 662·34, zysk 139·56; razem 11.346·44

7. Kozowa. Kasa zaliczkowa „Opatrzność“. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: z rachunku odsetek 570·60, straty i zyski z roku 1890. 60·02, zaliczki procesowe 10·83; razem 641·45. Straty: koszta urządzenia i ruchomości 29·39, koszta administracyi i podatków 325·33, do rachunku bilansu: saldo za rok 1891. czysty zysk 286·73; razem 641·45. *b) Bilans.* Stan bierny: udziały 2 506·60, wkładki oszczędności 1.386·38, długi zaciągnięte 7.330·25, odsetki naprzód pobrane 228·62, fundusz rezerwowy 700·—, straty i zyski 286·73; razem 12.438·58. Stan czynny: pożyczki 11.075·89, odsetki naprzód zapłacone 66·39, koszta ruchomości 263·—, lokacya 1.020·—, kasa 13·30; razem 12.438·58.

8. Lwów. Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: odsetki 10 769·08, koszta nieruchomości 811·87, zaliczki procesowe 35·57; razem 11.616·52. Straty: koszta urządzenia i ruchomości 85·55, administracya i podatki 5.960·61, zaliczki procesowe 753·—, do rachunku bilansu: saldo za rok 1891.

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych za miesiąc styczeń 1892.

Stan bierny

Tow. zaliczkowe w	Stan udziałów i funduszu rezerwowego (wł. mająt.) z końcem miesiąca		Wkładki oszczędności: Stan na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Pożyczki zaciągnięte: Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Saldo rachunku Banku krajowego	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Bochni	17782	53	26967	48	32	32	446	13	26553	67	23277	16	8932	13	7175	60	25033	69	.	.
Bołszowcach K. z	6901	80	2674	98	100	.	117	25	2657	73	4100	.	2450	.	2900	.	3650	.	.	.
Dynowie	2060		2555	58	88		.		2643	58	1075	.	.	.	175		900	.	.	.
Drohobyczu	42912	19	150216	26	4726	88	5107	75	149835	39	.	.	7500	.	.	.	7500	.	2237	15
Dubiecku	8468	54	35803	78	2590	40	1377	30	37016	88	4297	.	442	.	125	.	4614	.	.	.
Glinianach	80718	28	101978	48	8317	68	7221	41	103074	75	39182	61	12199	.	8602	.	42779	61	1164	08
Głogowie Pow. Tow. zal.	26757	04	96941	77	5811	70	6584	48	96168	99	7650	.	750	.	100	.	8300	.	.	.
Grybowie	18756	99	72418	.	3949	42	1878	73	74488	69	9500	.	.	.	300	.	9200		.	.
Jaśle	59503	77	207810	85	17763	67	12858	48	212716	02	16500		6500		6000	.	17000	.	958	87
Kańczudze K. z.	3529	37	2760	71	.	.	.	.	2760	71	3700	.	.	.	50	.	3650	.	.	.
Kolbuszowej	18376	48	38926	36	1927	18	2032	48	38821	06	7900	.	4150	.	2550	.	9500		.	.
Kozowej K. z.	3250	60	1386	38	155	37	296	24	1245	51	7330	25	.	.	.	.	7330	25	.	.
Krakowie	107406	59	241550	13	33619	14	23354	34	251814	93	128473	.	55125	.	55485	.	128113		.	.
Krynicy St. poż. i oszcz.	14158	13	47245	78	1971	50	2362	11	46855	17	14360	.	7250	.	5750	.	15860	.	.	.
Lubaczowie St. z.	22787	77	23630	07	485	02	1198	49	22916	60	.		.	.	.	.	.	.	.	.
Lwowie Pow. tow. z.	13402	74	27761	58	2643	.	999	05	29405	53	22067	99	.	.	1111	08	20956	91	.	
Monasterzyskach	5727	90	9983	12	2523	90	486	74	12020	28	2950	.	1840		100	.	4690	.	.	.
Nadwórnej K. z.	32321	50	26131	63	1067	44	1395	82	25803	25	19363	66	4202	33	1878	25	21687	74	1125	18
Oświęcimie T. oszcz. i poż.	47891	58	180104	25	16430	57	13250	12	183250	12	22100	.	.	.	4000		18100	.	213	52
Przemyślu St. bank.	38811	14	144313	12	6888	83	12323	02	138878	93	15967	.	6988	18	4266	.	18689	18	.	.
Radymnie K. z.	3795	50	8114	86	100	.	.	.	8214	86	5850	.	300	.	900	.	5250	.	.	.
Rozdole	5935	19	4392	03	.	.	64	08	4327	95	9946	25	.	.	.	.	9946	25	.	.
Skałacie T. zal. i kr.	17268	55	9845	34	455	.	71	68	10228	66	11755	.	1500	.	2605	.	10650	.	.	.
Stryju	32573	54	59530	37	1655	76	1755	87	59430	26	12000	.	.	.	.	.	12000	.	2547	53
Szczércu T. k. z.	3572	11	2800	18	37	.	368	89	2468	29	4714	.	1000	.	100	.	5614	.	.	.
Tyśmienicy K. z	9849	02	27905	90	1002	59	1334	05	27574	44	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Złoczowie	72774	47	177918	67	3200	70	5768	.	175351	37	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Żółkwi	31291	48	28498	75	512	02	608	84	28401	93	56125	.	.	.	750	.	55375	.	302	83

Stan czynny

Tow. zaliczkowe w	Saldo odsetek z końcem miesiąca		Reszta pozycyi stanu biernego z końcem miesiąca		Pożyczki udzielone: Stan na początku miesiąca		Spłacono w ciągu miesiąca		Udzielono w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Koszta założ., ruchomości i adm. z końcem miesiąca		Reszta pozycyi stanu czynnego z końcem miesiąca		Gotówka z końcem miesiąca	
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct.	zł.	c
Bochni	69	87	845	40	59044	41	14672	74	16311	13	60682	80	580	29	8248	69	773	38
Bołszowcach K. z	855	20	1352	52	11571	39	841	14	390	50	11120	75	624	02	3324	60	347	88
Dynowie	281	34	839	24	5325	50	275	97	407	.	5456	53	397	27	858	94	11	42
Drohobyczu	2055	22	3081	13	190610	64	40420	50	46555	76	196743	90	838	53	5862	97	4175	68
Dubiecku	2230	27	744	90	48371	51	8163	50	9364		49572	01	1364	96	784	58	1353	04
Glinianach	2658	85	16501	23	215928	30	37764	19	46136	39	224300	50	1274	65	20004	01	1317	65
Głogowie Pow. Tow. zal.	1689	68	2544	65	119199	15	8666	75	11068	.	121600	40	10396	67	527	35	2935	94
Grybowie	1389	73	523	74	100471	75	2400	81	5580	.	103650	94	56	49	554	26	97	46
Jaśle	2380	88	6481	81	275357	.	26324	.	32830	.	281863	.	601	55	14798	89	1777	91
Kańczudze K. z.	91	71	199	22	6636	06	51	59	.	.	6584	47	35	95	3574	53	36	06
Kolbuszowej	580	.	1137	94	6596	39	7637	03	9496	.	67822	36	121	45	446	65	25	64
Kozowej K. z.	235	34	288	43	11075	89	1011	60	969	92	11034	21	277	76	1020	.	18	16
Krakowie	5028	58	10794	83	463939	61	158122	15	172568	.	478385	46	1933	07	16117	46	6721	94
Krynicy St. poż. i oszcz.	1268	14	1217	11	75744	23	4714	57	6659	32	77688	98	491	22	550	84	627	51
Lubaczowie St. z.	.	.	1747	97	44495	86	1327	97	1240	.	44407	89	133	35	2826	37	84	23
Lwowie Pow. tow. z.	.	.	.	.	59544	15	1464	50	2768	.	60847	65	376	18	2036	41	504	94
Monasterzyskach	386	46	353	52	17288	18	3971	05	8448	75	21765	88	462	79	212	32	737	17
Nadwórnej K. z.	590	86	4037	01	77553	07	17493	18	21758	18	81818	07	383	70	2324	48	1039	29
Oświęcimie T. oszcz. i poż.	3943	43	4016	79	252817	.	2950	.	5197	.	255064	.	459	91	237	06	1654	47
Przemyślu St. bank.	3349	99	14333	48	195286	98	53515	15	56860	45	198632	28	833	70	10756	60	3840	14
Radymnie K. z.	289	09	386	36	17141	59	2094	84	2355	.	17401	75	349	89	106	78	77	39
Rozdole	28	84	305	23	15126	05	95	42	.	.	15030	63	521	30	4920	37	71	16
Skałacie T. zal. i kr.	3487	45	220	44	39975	87	6487	95	5185	.	38672	92	160		1810	41	1211	77
Stryju	279	55	3547	39	97594	55	6666	62	9115	.	100042	93	468	40	9503	98	362	96
Szczércu T. k. z.	152	93	139	56	10806	23	629	58	1516	.	11692	65	3	92	133	78	116	54
Tyśmienicy K. z	291	72	18	85	30401	46	2195	.	1258	06	31338	40	112	50	6258	67	24	46
Złoczowie	8215	17	696	83	231259	37	9288	55	10601	.	232571	82	4714	17	18734	16	1017	69
Żółkwi	.	.	1242	04	104666	99	9052	76	7280	.	102894	23	610	29	12471	05	637	71

4.817·36; razem 11.616·52. *b) Bilans.* Stan bierny: udziały 40.345 06, wkładki na rach. bieżący 149.092·73, odsetki 576·99, fundusz rezerwowy 21.824·55, nieruchomości 2.489·89, zaliczki procesowe i notaryalne 167·03, straty i zyski 4.817·36; razem 219.313·61. Stan czynny: pożyczki 165.215·87, odsetki zaległe 8.976·55, koszta ruchomości 769·90, nieruchomości 20.717·65, zaliczki procesowe i notaryalne 1.339·03, lokacya funduszu rezerwowego 21.551·50, kasa 743·11; razem 219.313·61.

9. Kamionka strumiłowa. Powiatowe Towarzystwo zaliczkowe. *a) Rachunek strat i zysków.* Zyski: procenta 2.746·99. Straty: koszta założenia, urządzenia i ruchomości 37·86, koszta administracyi 1.462·16, do rachunku bilansu: saldo za rok 1891. 1.246 97; razem 2.746·99. *b) Bilans.* Stan bierny: udziały 10.173 96, wkładki na rachunek bieżący 61.414.96, procenta naprzód pobrane 1.683·71, fundusz rezerwowy 3.350·08, zysk z r. 1.246·97; razem 77.869·68. Stan czynny: pożyczki 69.610·77, procenta zaległe 800·28, koszta założenia i ruchomości 182·49, zaliczki procesowe 66·33, Bank krajowy 4.561·62, gotówka z dnia 31. grudnia 2.648·19; razem 77.869·68.

10. Stanisławów. Towarzystwo wzajemnego kredytu mieszczan. *a) Rachunek strat i zysków.* Straty: amortyzacya kosztów założenia 33·20, koszta administracyi i podatków 1.068·99, zysk czysty za rok 1891. 2.500 95; razem 3.603·14. Zyski: zysk na procentach 3.603·14. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki udzialone 102.443·95, odsetki naprzód zapłacone 77 20, odsetki zaległe (zwłoki) 63·99, koszta ruchomości i założenia 298·75, gotówka w kasie 346·69; razem 103.230·58. Stan bierny: udziały 24 718 17, wkładki oszczędności 58.666·54, długi zaciągnięte 13.839·—, odsetki naprzód pobrane 962·52, fundusz rezerwowy 2.413·64, fundusz możliwych strat 129·76, zysk z r. 1891. 2.500·95; razem 103.230·58.

11. Gorlice. Towarzystwo zaliczkowe. *Bilans.* Stan czynny: gotówka z dniem 31. grudnia 1891. r. 6.431·92, pożyczki na skrypta i weksle 607.893·50, odsetki nadpłacone od reeskontu weksli na r. 1992. 335·11, odsetki należne od skryptów i weksli po koniec r. 1891. 1.300·—, wartość inwentarza 489·30, wartość realności 12.273 73, efekta własne 11.505·51, rachunek różnych (czynny) 3.626·13, rachunek lokacyi 5.000·—, rachunek realności egzekwowanych 1.099·—, koszta procesowe 168·01; razem 650.122·21. Stan bierny: udziały 80.288·33, wkładki na rachunek bieżący 376.039·33, wierzyciele 150.140·85, odsetki pobrane w r. 1891. na 1892. 5.809·73, odsetki należne od wkładek za r. 1891. 804·20, rachunek różnych (bierny) 758·61, fundusz rezerwowy 20 700·—, rachunek incasa 8.603·28, czysty zysk za rok 1891. 6.977 88; razem 650.122·21.

OGŁOSZENIA.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: **Teofil Merunowicz.** Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, Hotel Żorża.